

-12-

ACC. N.R. 5038

OBS

Landskap: Imland Upptecknat av: John Nilsson
Härad: Östbo Adress: Vindeln
Socken: Vetorp Berättat av: Gustaf Ericson
Uppteckningsår: 1935 Född år 1877 i Bor Östviegård

Uppteckningen rör : Repslagning.

Repslagningen kan indelas i tre faser: "Tvinna tåtar" ,
"lägga tåtar" och "lägga repet".

Tåtarna tvinnas på repslagareapparaten. Sagesmannen har gjort sin maskin själv. Den är "modern". Till drevhjul har han tagit kedjehjulet från en cykel, till "snällor" kedjekransar. Konstruktionen framgår av bilden på nästa sida. Som även visar hur tåtarna tvinnas eller spinnas som man också säger.

Materialet till en töm är brutet lin. Alltså sådant det är innan det skättas. Man fäster linet på en av de fyra "tenarna" i maskinen, en drar och repslagaren "spinner". Linet har han i ett förskinn eller säckförkläde, vars nedre hörn

Skriv endast på denna sida!

7 sid.

-122-

lyftas upp och stoppas in vid midjebandet.

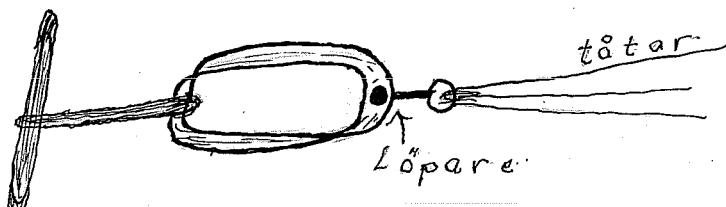
Tvinnning av "tåtar". En tåt är tvinnad. Dess ena ände
är fastsatt i en krok på repslagareapparaten, den andra änden
är fäst i en stör, som ej synes på bilden.

Repslagareapparaten är fastsatt på en "slaktatabla"
/slaktbänk/. På denna ser man förutom linet de två "klubbor",

Skriv endast på denna sida!

som användes vid läggningen. Den större klubban användes till grova rep, den mindre till ~~stora~~ vanliga körtömmar och hässjelinor.

12 tåtar skall det som sagt vara i en töm. Då man tvinnat dessa, skall de "läggas". Det tillgår på följande sätt: Man tar tre tåtar, fäster ~~en~~ ena ändan av dem på maskinens "tenar", de andra ändarna läggas samman och fästas i ett verktyg /har inget namn/ som ser ut så här:

En man håller i handtaget och sträcker allt vad han kan. Repslagaren sätter in "klubban" och lägger tåtarna i dess urholkningsar. En man drar maskinen /åt samma håll som vid tvinningen/, och nu flyttar repslagaren klubban allt efter som.

5038

—124—

Då man lagt alla tåtarna /av de ursprungliga 12 blir det alltså 4 nya tåtar/, fästas de ~~liknande~~ nu bildade tåtarna på samma sätt som nyss och tömmen eller repet lägges.

Förfaringsättet härvid är analogt med det nyss beskrivna utom i att maskinen får dras åt motsatt håll. Vidare lägges själva tömnen hårdare än tåtarna.

Skriv endast på denna sida!

Repet "lägges".

5038

-125-

Till högår på bilden ser man den ställning, som tåtarna läggas på för att inte släpa på marken.

Då repet är lagt, gnides det med granris för att bli slätt och jämnt och - starkt /tror man/. Bilden här under visar hur det går till.

Skriv endast på denna sida!

5038

~~-126-~~

Innan man hade en särskild maskin att tvinna tåtarna på, måste de tvinnas för hand. På bilden här under visar sagesmannen, hur det gick till. Man svängedvindan med högra handen och gjordentråden med den vänstra. Då man tvinnat ett stycke, långt ungefär som vindans omkrets, lindades det upp på vindan. En sten eller tyngd lades på linet för att det skulle ligga stilla.

Tvinningen av tåtar
var vinterkvällsgöra.

5038

-127-

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Läggapparaten såg ut så här.

Den fastsattes i en dörr som bilden visar. Tåtarna fästes i krokarna. Den andra änden av tåtarna fästes ej i ett handtag med löpare utan i en vev, som satt i ett avlångt trästycke, vars spetsiga ände drevs ner i marken. Vid läggningen drog man veven runt allt efter som repet lades. Man trodde nämligen inte att repet kunde sno ihop sig självt.

/Bilder av sådana vävar finns säkert inne på arkivet. För säkerhets skull ritas här en liten skiss/.

Alla föremål, visade i denna skildring, tillhör sagesmannen.

